

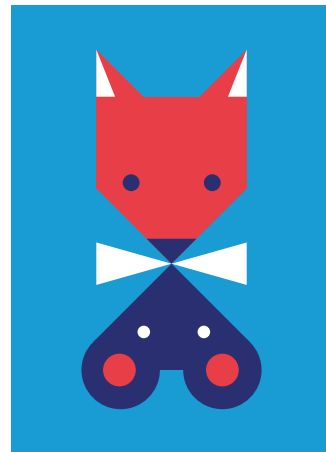
ZÁSILKA Z KNIHOZEMĚ

*Pracovní kit
pro zábavu s dětmi*

2019

Každý se něčeho bojí

ÚVOD DO ÚKOLU

Liška má hlad a chce sníst myšáka Juliana! Jenže myšák Julian je rychlý. Zmizí včas ve své noře. A když za ním skočí lišák – uvízne! Myšák Julian se lišky bojí, ale teď svůj strach může překonat. Z myšáka a lišky se stanou přátelé. Myšák Julian teď chce, aby se nikdo v celé Knihozemi nebál. Protože každý se něčeho bojí. Pomůžete si navzájem?

NÁROČNOST:

4—8 let

MÍSTO:

Knihovna

POMŮCKY PRO KAŽDÉHO:

Prostor pro vytvoření dvojic

REALIZACE ÚKOLU:

1. Ukažte dětem knihu a řekněte jim příběh o myšákovi Juliánovi (úvod do úkolu)
2. Děti se roztřídí do dvojic
3. Každý v dvojici řekne tomu druhému, čeho se bojí. Druhý mu pomůže a vysvětlí, proč se toho nemusí bát (uvedte příklad)
4. Poté se děti posadí do kroužku a každý řekne, čeho se jeho kamarád bojí a jak mu poradil, aby se přestal bát. Ostatní mohou pomoci.

Netušil ale, že ho někdo sleduje.

Jedné noci se k Julianovu domovu přikradl lišák,
využil veškeré své schopnosti a svou lstivost...

... a proskočil přímo Julianovým střešním oknem.

ÚKOL Č.2

Když nemůžeš, přidej!

ÚVOD DO ÚKOLU

Malá Vilma se během běžeckých závodů v Africe ztratí uprostřed džungle. Představte si to. Skamarádí se sice s místními domorodci, ale taky chce domů. Kdo z Vás jí pomůže vybloudit se nejrychleji zpátky?

NÁROČNOST:

4—8 let

MÍSTO:

Knihovna

POMŮCKY PRO KAŽDÉHO:

Pracovní list, psací pomůcky

REALIZACE ÚKOLU:

1. Přečtěte společně ukázkou z knihy. Každý přečte jednu větu nahlas.
2. Rozdejte dětem pracovní listy a psací pomůcky.
3. Nechte je vyřešit bludiště.
4. Kdo bude hotový, přihlásí se.

ÚKÁZKA Z KNIHY

Apak mi najednou do mozku pronikl ostrý výkřik: „Vvvvmmal!“ Přímou před sebou jsem zahlédla Kauuvu, který se odkudsi vynořil, vyběhl kousek přede mnou a já pochopila, že mi ukazuje cestu. Běžel stejně rychle jako já a během vteřiny jsme oba prolétli přes jakési úzké prkno zakryté spoustou travin a lián. V příštím okamžiku se ozval praskavý zvuk a řev. Běželi jsme dál a po pár desítkách metrů se Kauuva najednou zastavil. Zakopla jsem o něho, přeletěla

ho a spadla do měkké trávy. Vyhrabala jsem se na nohy a podívala se na něho. Vypadal hodně naštvaně.

Po chvíli trucování mě ale vzal za ruku a táhl zpátky k mýtině. Tentokrát jsem se bála já a snažila se mu naznačit, že nikam nejdu. Ale on trval na svém. Táhl mě zpátky ke kraji pralesa, kde byla past. Ne moc hluboká, asi nebyla určená pro slony, ale stačila. Z bezpečné vzdálenosti jsme se dívali, jak se slon snaží vyškrábat nahoru. Všimla jsem si, že jedna strana pasti není tak příkrá, takže slon by vylézt mohl. Nechtěla jsem být u toho, a tak jsem začala Kauuvu netrpělivě tahat za ruku. Ještě chvíli mě napínal, ale nakonec si dal říct a vyrazili jsme pryč.

Vůbec jsem netušila, kam jdeme, ale bylo mi to úplně jedno, protože pochod pralesem mě bavil. Myslím, že hlavně proto, že jsem šla s Kauuvou. Dokonce jsem se v tu chvíli rozhodla, že už nebudu riskovat, že by se na mě Kauuva znova rozzlobil a utekl mi a že se budu snažit chovat podle jeho pokynů.

Z kruhu tančících mužů se najednou odpojili další dva. Jeden měl masku, která představovala tygra, druhý zase masku buvola. Muž, který předtím tančil sám, odložil hořící pochodně a vzal do ruky oštěp. Jako první se k němu připojil muž v masce tygra a začal kolem něho divoce poskakovat a útočit na něho. Jejich tanec opravdu připomínal hon na divokou šelmu. Muž s oštěpem vyvíjel při svém vystoupení neuvěřitelnou rychlost a obratnost. Kličkovali kolem sebe, vrhali se jeden na druhého, uskakovali, obrátne se vyhýbali a vyskakovali do výšky.

Myslím, že pomocí toho tance předváděli skutečný boj mezi zvířetem a lovcem a určitě nebylo dopředu jisté, kdo ho vyhraje.

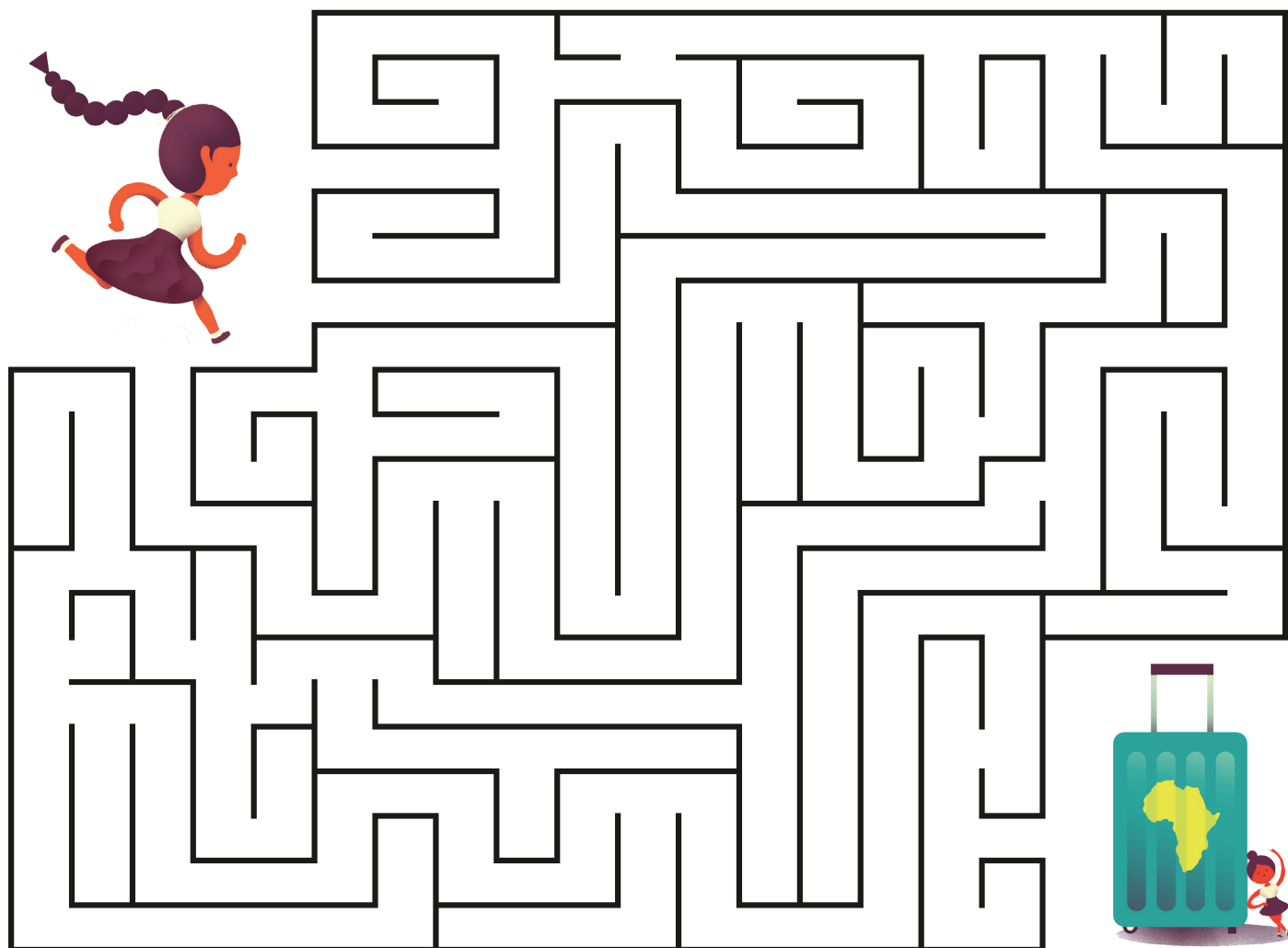
Mezitím vstaly i ženy a za neustálého zpěvu vytleskávaly a vydupávaly rytmus, který stále určovali bubeníci. Boj se stupňoval a spolu s ním i napětí všech zúčastněných. Uvědomila jsem si, že křičím s nimi a srdce mi přitom divoce buší. Podívala jsem se na Kauuvu, ale ten mě vůbec nevnímal. Fascinovaně zíral před sebe a pohupoval se v divokém rytmu, který udávali bubeníci, a do rytmu opakoval stále jedno slovo.

Z muže s oštěpem vyzařovala obrovská síla a energie, kterou cítili všichni přítomní, a především muž v tygří masce, jemuž začaly ubývat síly. Nakonec ještě jednou vyskočil, a když dopadl, muž s oštěpem se k němu přitočil, oběma rukama ho chytil za ramena a tlačil dolů. Muž Tygr se ještě chvíli snažil

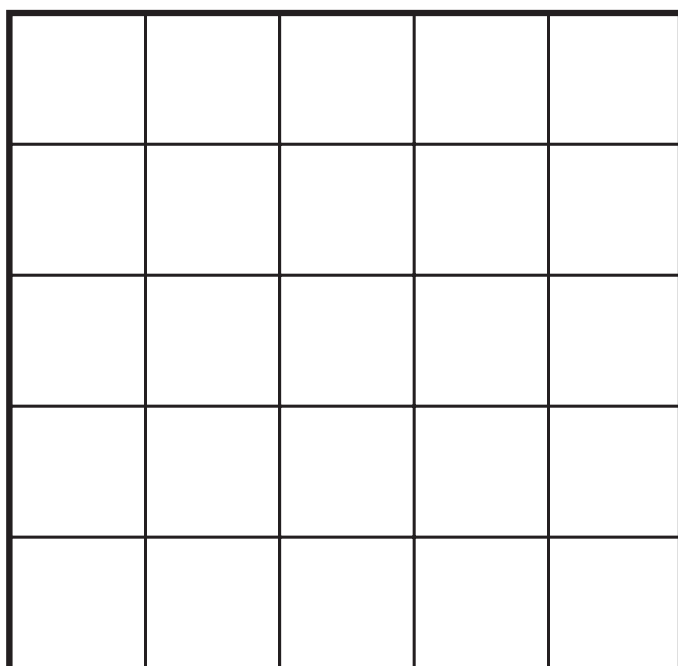
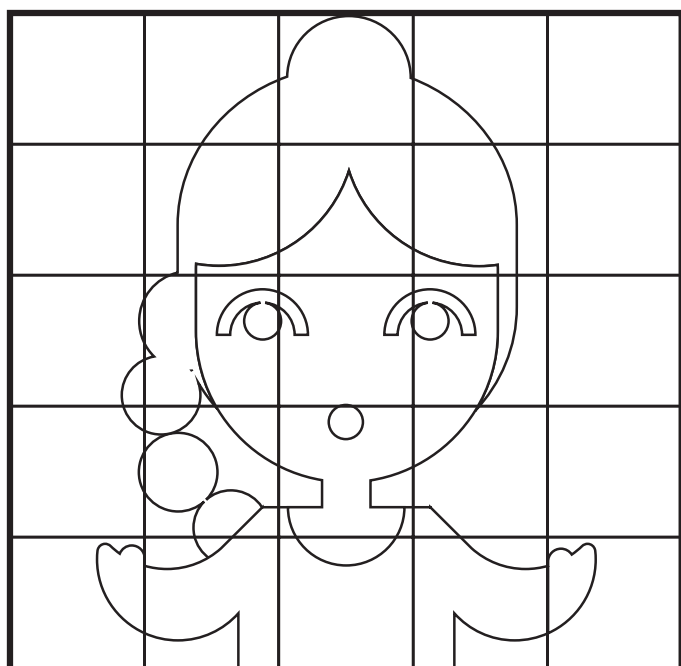
bránit, ale nakonec se svezl k zemi a skulil se na bok. Bojovník mu ke stehnu přiložil špičku oštěpu a z obou kruhů – mužského i ženského, se ozval výbuch oslavného jásotu.

PRACOVNÍ LIST

PŘEKRESLI VILMU DO PRAVÉHO ČTVERCE

Zachraňte tým vědců v nesnázích

ÚVOD DO ÚKOLU

Planeta Země existuje už asi 4,6 miliardy let. Za tu dobu zde žilo mnoho zvířat. S příchodem člověka vyhynulo jeho přičiněním mnoho dalších zvířat. Tým vědců potřebuje pomoc. Hledá řešení, jak se lidé mají chovat, aby už žádné další zvíře kvůli nim nevyhynulo. Pomůžete jim?

Jenže to není všechno. Tým vědců čas od času cestuje do Knihozemě. Knihozem je plná fantazie a bájných tvorů. Ale fantazii má každý jinou. Zkuste pro Knihozem vymyslet, pojmenovat a nakreslit živočicha, kterého ještě nikdy nikdo neviděl?

NÁROČNOST: 6—10 let

MÍSTO: Knihovna

POMŮCKY: pracovní list, psací pomůcky (ideálně pastelky)

REALIZACE ÚKOLU:

1. Rozdejte pracovní listy
2. Prohlédněte si ukázkou z Atlasu vyhynulých zvířat
3. Dětem zadejte úkol, aby každý napsal na jednu stranu své nápady, jak můžeme pomoci přírodě a volně žijícím zvířatům, aby nevyhynula – jak se každý může k přírodě chovat lépe
4. Kolektivní úkol: Vyzvěte děti, aby postupně každý řekl alespoň jeden nápad nahlas
5. Individuální úkol: Nyní vyzvěte děti, aby každý na druhou stranu pracovního listu nakreslil vymyšlené zvíře a pojmenoval jej
6. Z výkresů můžete udělat výstavu: atlas dosud neexistujících zvířat

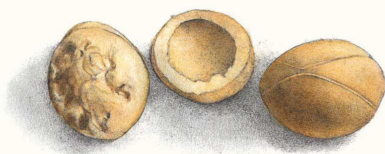
ÚKÁZKA Z KNIHY

DRONTE MAURICIJSKÝ

Raphus cucullatus

Sideroxylon grandiflorum – semena

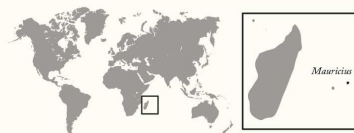

Dronte mauricijský – lebka

VÝSKYT: *Mauricius*

VYHUBEN: 1662 (?)

Mauricius, odlehlý ostrov v Indickém oceánu, je domovem mnoha unikátních rostlin a živočichů. Býval také domovem člověkem vysmívaného tvora, který se stal symbolem všech zvířat jím vyhubených. Dronte mauricijský, též známý pod jménem dodo či dříve jako blboun nejspíše (překlad jiného latinského názvu *Didus ineptus*), si už svou posmrtnou popularitu neužije. Avšak jeho domovský ostrov především na dodův smutný osud a legendy s ním spjaté láká turisty dodnes.

Ostrov Mauricius byl už dávno znám arabským mořeplavcům, když ho pro Evropu roku 1505 objevili Portugalci. Ti se také jako první domnívali, že zdejší nelétavý opeřenec velikosti krocana musí být hloupý, když se nebojí lidí. Podívovali se také jeho zvláštnímu vzhledu s nápadným zobákem a legračním chomáčem ocasních per. Holanďané, kteří na ostrově později založili trvalou základnu, si z ostrova brali, co se dalo: plenili zdejší lesy, zakládali plantáže a ničili tak přírodní podmínky pro spoustu zvířat i rostlin.

Při tom všem počínání se jim pod nohama – tu a tam a stále méně – motal směšný modrošedý pták, kterého bylo tak snadné ubít nebo zničit jeho jediné vejce. Zkusili ho i jíst, ale jeho maso bylo nepoživatelné. Za zkázu dronta tak stály především změny životních podmínek a zavlečené nepůvodní druhy savců, jako byly krysy, kočky, opice a prasata, které plenily jejich hnízda. Dronte však nebyl ani tak hloupý, ani tak nemotorný a tlustý, jak se traduje: pouze nebyl vybaven pro nové okolnosti a v evropském zajetí, odkud pochází jeho jediné dochované zobrazení, byl nejspíše překrmován.

Dodo byl vyhuben tak rychle, že dodnes pořádně nevíme, jak vypadal, jestli vážil spíše 20 nebo spíše 10 kilogramů, ani čím se živil – nejspíše jedl ovoce a jiné plody, ale námořníci tvrdili, že ho viděli chytat ryby, jíst kameny a železo. Věřte však námořníkům... Analýza jeho DNA jednoznačně potvrdila, že byl příbuzný holubům.

V únoru roku 1662 ztroskotala v Indickém oceánu holandská loď Arnhem. Několik námořníků se zachránilo právě na Mauriciu a byli tak posledními lidmi, kteří dodatečně viděli živého. Jeden z nich, Volkert Evertsz, popsal jeho pozorování na osamělém ostrůvku, kam predátoři zatím neměli přístup. Předpokládá se, že nejpozději do konce sedmáctého století dodo vymizel úplně. Pro velkou oblibu dronta mauricijského se zapomíná na jeho bratrance s podobným osudem: na ostrově Rodrigues žil dronte samotářský, který přežíval až do konce 18. století.

Několik živých drontů se z Mauricia dostalo jako dar mocným do Indie, Japonska i do Evropy: zde byl tím prvním dodo chovaný ve zvěřinci císaře Rudolfa II. na Pražském hradě. Císař Rudolf miloval kuriozity a není divu, že si dodatečně nechal i vymalovat: objevuje se hned na několika obrazech Rudolfova dvorního malíře Roelandta Saveryho. Živého dronta bylo také prokazatelně možno spatřit roku 1638 v Londýně. Jeho kompletní vycpaninu vlastnilo muzeum v Oxfordu, avšak dnes z něj zůstala jen mumifikovaná hlava a noha se zbytky měkkých tkání. Zachovalou lebku dronta je možno vidět v Kodani, jinak jsou po světě roztroušeny často pochybné kostry sestavené z kostí různých ptáků. V Jihoafrické republice můžeme vidět skutečnou raritu: dodovo vejce.

Poslední legenda, která se k dodovi váže a byla zpochybněna teprve nedávno, se týká původní mauricijské dřeviny z rodu darmota s latinským jménem *Sideroxylon grandiflorum*. Ta začala na ostrově vymírat poté, co zmizel dronte. Americký ekolog Stanley Temple v 70. letech 20. století vyslovil předpoklad, že strom byl svým rozmnožováním na drontovi závislý: semena měla tak tvrdou slupku, že pro své naklíčení potřebovala projít jeho trávicím traktem. Tato hypotéza se však nepotvrdila. Budme rádi – alespoň ten strom na ostrově pořád roste. Může nám připomínat blbouna nejspíše i naši vlastní hloupost.

PRACOVNÍ LIST

**Zapiš své nápady, co může každý udělat,
aby ochránil přírodu a volně žijící zvířata**

PRACOVNÍ LIST

**Vymysli, nakresli a pojmenuj živočicha,
kterého ještě nikdy nikdo neviděl**

ZÁSILKA Z KNIHOZEMĚ

*Pracovní kit
pro zábavu s dětmi*

2019